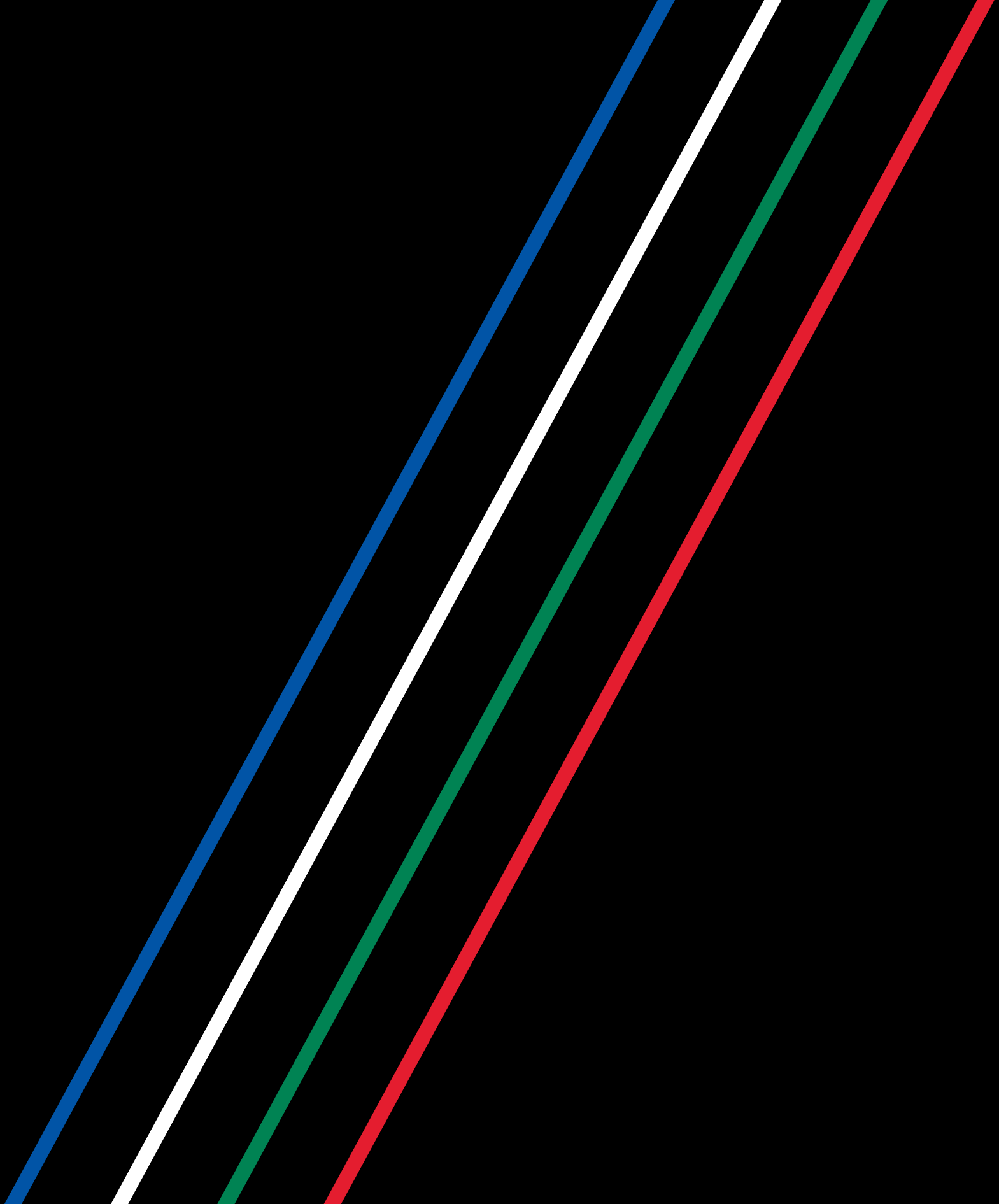

LAIN SAYANG LAIN

Vier generaties Molukkers in Nederland

Suzanne Liem

Lain Sayang Lain. Vier generaties Molukkers in Nederland

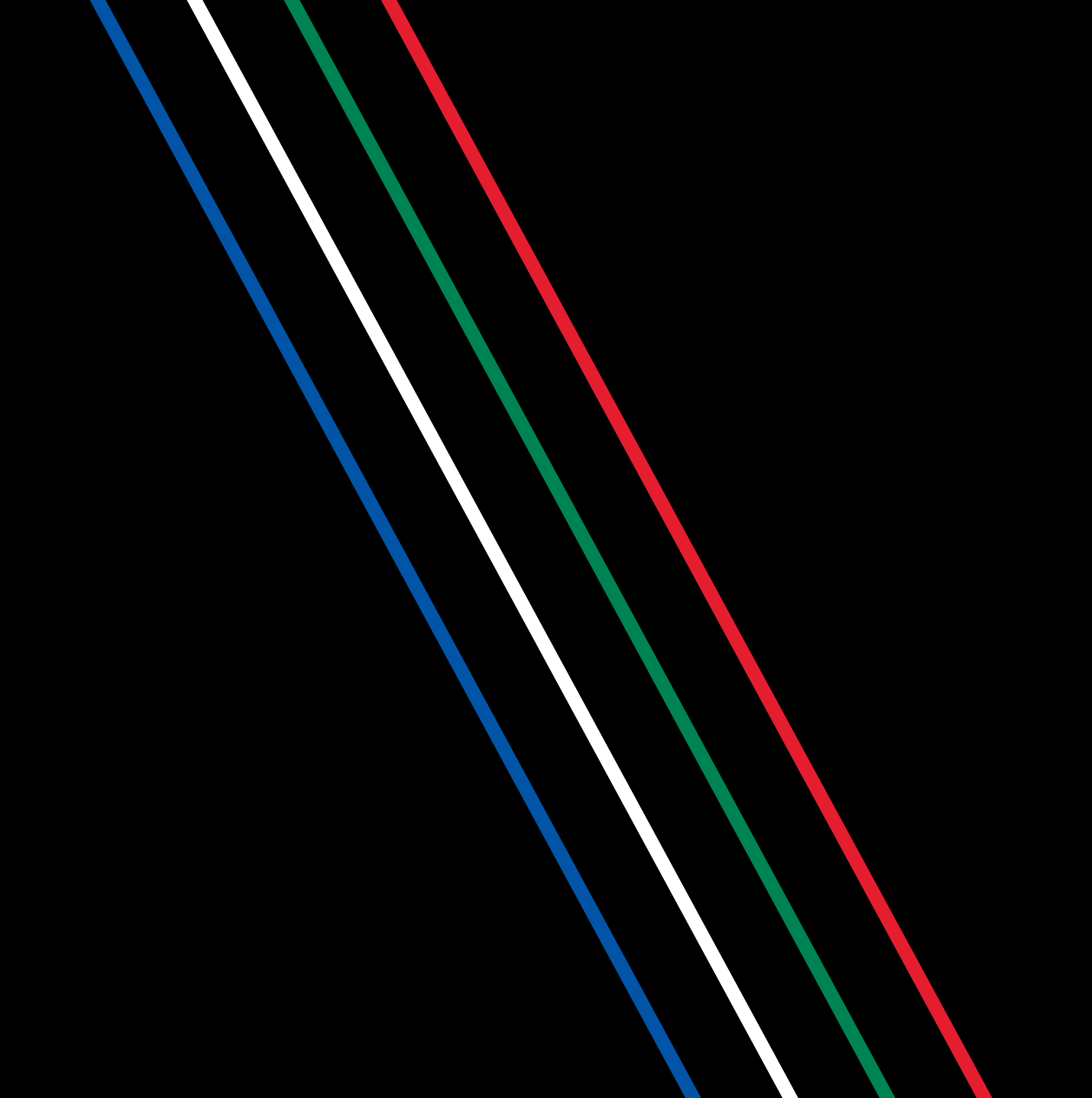
Mijn eerste kennismaking met de Molukse gemeenschap was tijdens de jaarlijkse herdenking van de proclamatie van de Republiek Maluku Selatan (RMS, Republiek der Zuid-Molukken) in Apeldoorn in 2019, waar ongeveer 1200 Molukkers bijeenkwamen. Daar werd in aanwezigheid van de RMS-regering in ballingschap, onder andere, gezamenlijk het RMS-volkslied *Maluku Tanah Airku* gezongen, dat in de jungle van Seram werd gecomponeerd door Docianus Ony Sahalessy. Ook schalde de kreet 'Mena Muria' (één voor allen, allen voor één) regelmatig door de zaal.

Een week later bezocht ik Ritta van der Waal. Zij is de tante van Ansjie Monsjou, die omkwam bij de bevrijding van de door Molukkers gekaapte trein in De Punt. De familie wilde niet bekendmaken dat de blonde Ansjie Moluks bloed had. Ondanks de dood van haar nichtje staat Ritta achter de Molukkers en vindt zij dat die oneerlijk zijn behandeld door de Nederlandse regering. 'Hun trots, God, Nederland en Oranje... dáár stonden de Molukkers voor.' Mevrouw Van der Waal is ambassadeur van toneelgroep ADAK, die een serie voorstellingen maakte over de geschiedenis van Molukkers in Nederland.

Lain Sayang Lain betekent, vrij vertaald: 'We zijn er voor elkaar, we kijken naar elkaar om.' Elke Molukker weet wat dat inhoudt. Ik koos deze uitspraak als titel voor mijn boek omdat ik tijdens mijn ontmoetingen altijd warmte, gastvrijheid, trouw, trots, eerlijkheid en aandacht voor de eigen geschiedenis heb ervaren. De geportretteerden waren er voor mij en via dit boek nu ook voor u. Ruim zeventig jaar in Nederland, vier generaties lang.

Wat opviel tijdens het maken van dit boek was het geduld waarmee de Molukkers die ik fotografeerde telkens weer uitlegden wat hun verhaal en vooral dat van de eerste generatie Molukkers in Nederland is. En waarom de behandeling van deze aan Nederland getrouwe militairen en hun gezinnen niet deugde. Meneer Anthon Pattinama (1928) kon het mij zelf vertellen: 'We kwamen toch niet naar Nederland om te werken? "We" zijn gestorven voor Nederland, ik ben blij dat ik nog leef!'

Suzanne Liem, september 2022

VIER GENERATIES
MOLUKKERS IN
NEDERLAND

*‘We kwamen toch niet naar Nederland om te werken?
“We” zijn gestorven voor Nederland, ik ben blij dat ik nog leef!’*

ANTHON PATTINAMA

De RMS-regering in ballingschap op het podium tijdens de vlaghijsing. Op het podium hangen ook de Morgenstervlag (de vlag van West-Papua) en de vlag van Atjeh.

RMS-DAG APELDOORN

Op 25 april 1950 werd op Ambon de Republik Maluku Selatan (RMS) uitgeroepen. De proclamatie was gebaseerd op het zelfbeschikkingsrecht dat in de Conferentie van Denpasar (december 1946) was vastgelegd. Hierin was opgenomen dat de volkeren van de deelstaat Oost-Indonesië, waaronder de Molukken toen vielen, in staat werden gesteld een ‘eigen volksbestaan’ te leiden. Voorafgaand aan de uitroeping werd een volksraadpleging gehouden.

Jaarlijks herdenkt de Molukse gemeenschap op 25 april de RMS-proclamatie. Aan het begin van de herdenking wordt de tekst van de proclamatie voorgelezen. Onder het zingen van het volkslied *Maluku Tanah Airku* hijsen jonge Molukkers de Molukse vierkleur in top.

Tijdens de herdenking in 2019 spoorde J.G. Wattilete, RMS-president in ballingschap, de derde en vierde generatie aan zich in te zetten voor de strijd voor onafhankelijkheid van de RMS.

